

Onbekende paadjes over het Noordenveld

FOTO: HANS DEKKER

Het Drentse Landschap

FIETSRROUTE 55 KM

Voor Drenthe haar brede fietspaden van beton en asfalt kreeg, had je overal schelpenpaadjes door bos en hei. Groepen kinderen fietsten erover naar school. Boeren kwamen er dagelijks langs met melkbussen aan weerskanten van hun transportfiets. We ontdekten dat er vooral rond Norg nog heel veel van die oude fietspaden liggen. Onderweg komt u maar liefst over 18 kilometer schelpenpaadjes en andere halfverharde weggetjes. Zo kunnen we u het Noordenveld laten zien, zoals u het nog nooit gezien heeft...

Lengte route 55 km

Evt. te splitsen in een zuidlus [1] - [13] van 29 km en een noordlus [13] - [26] van 26 km

Startpunt

Margarethakerk, Brink 2, 9331 AB Norg

[Routebeschrijving](#)

Karakter route

Een deel van de route gaat over (smalle) schelpenpaden en halfverharde weggetjes. Al deze paden zijn goed begaanbaar. Na [4] en [18] smal paadje over een paar honderd meter, evt. een stukje afstappen.

Afkortingen

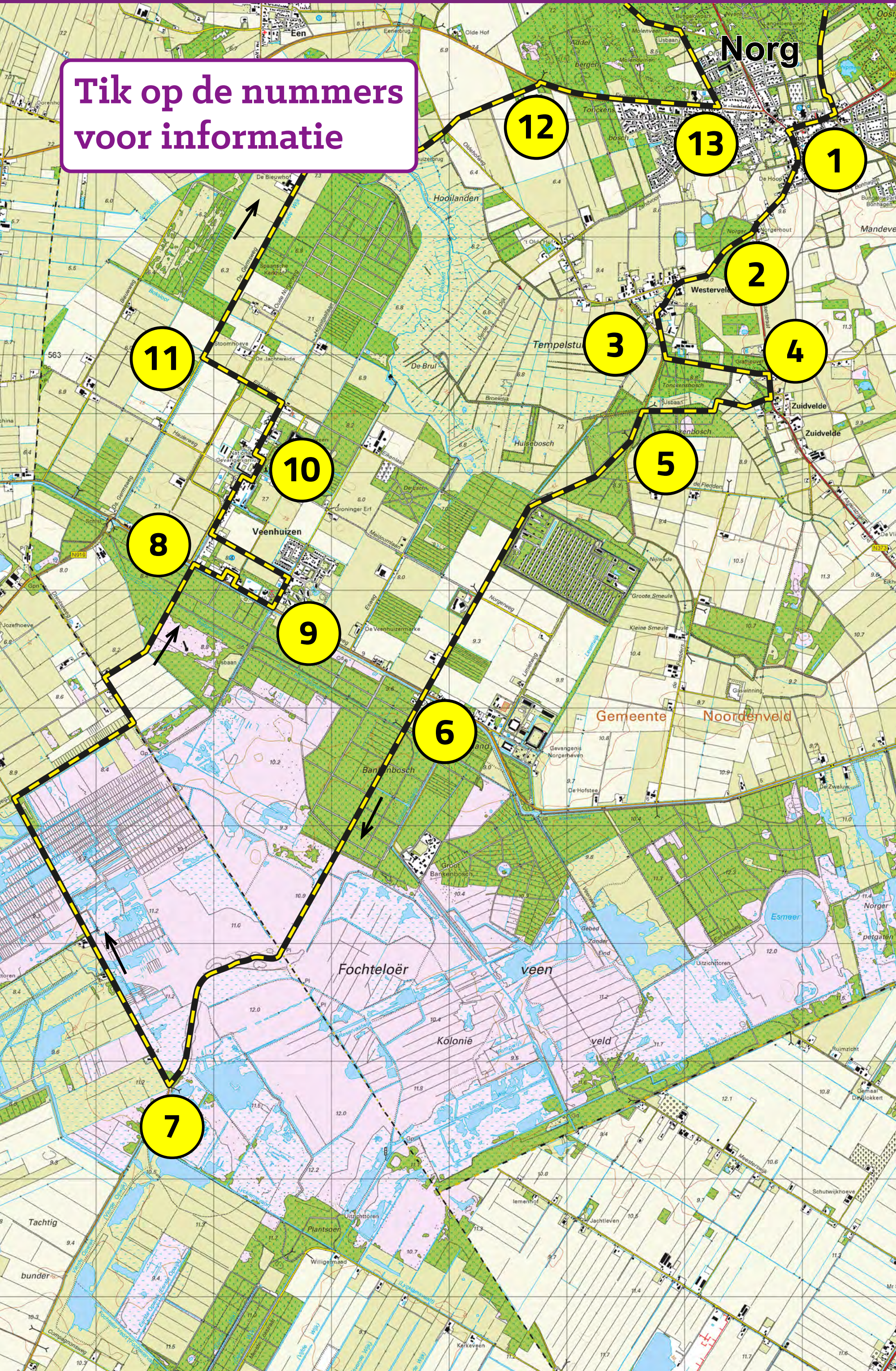
LA linksaf, PS paddenstoel, RA rechtsaf, RD rechtdoor, KP Knooppunt.

.....

- Deze pdf werkt het beste in Acrobat Reader of iBoeken.
- Printen: maak gebruik van de mogelijkheden van uw eigen printer. [Zie tips](#).

Fietsroute Noordenveld 1-13

Tik op de nummers voor informatie

Fietsroute Noordenveld 13-26

Tik op de nummers voor informatie

1 Start

kaart

- Neem vanaf kerkdeur Margarethakerk klein straatje links langs Brink.
- Op doorgaande weg LA. Weg krijgt fietspad.

De route begint bij de dertiende-eeuwse Margarethakerk. Vlak voor je via de Asserweg het dorp Norg verlaat, kom je langs molen De Hoop, een van de twee molens van het dorp. Het Drentse Landschap bezit in totaal vier molens in de gemeente Noorderenveld. Korenmolen De Hoop werd in 1857 gebouwd en heeft unieke stalen wieken. Regelmatig kun je op zaterdag beide Norger molens bezichtigen.

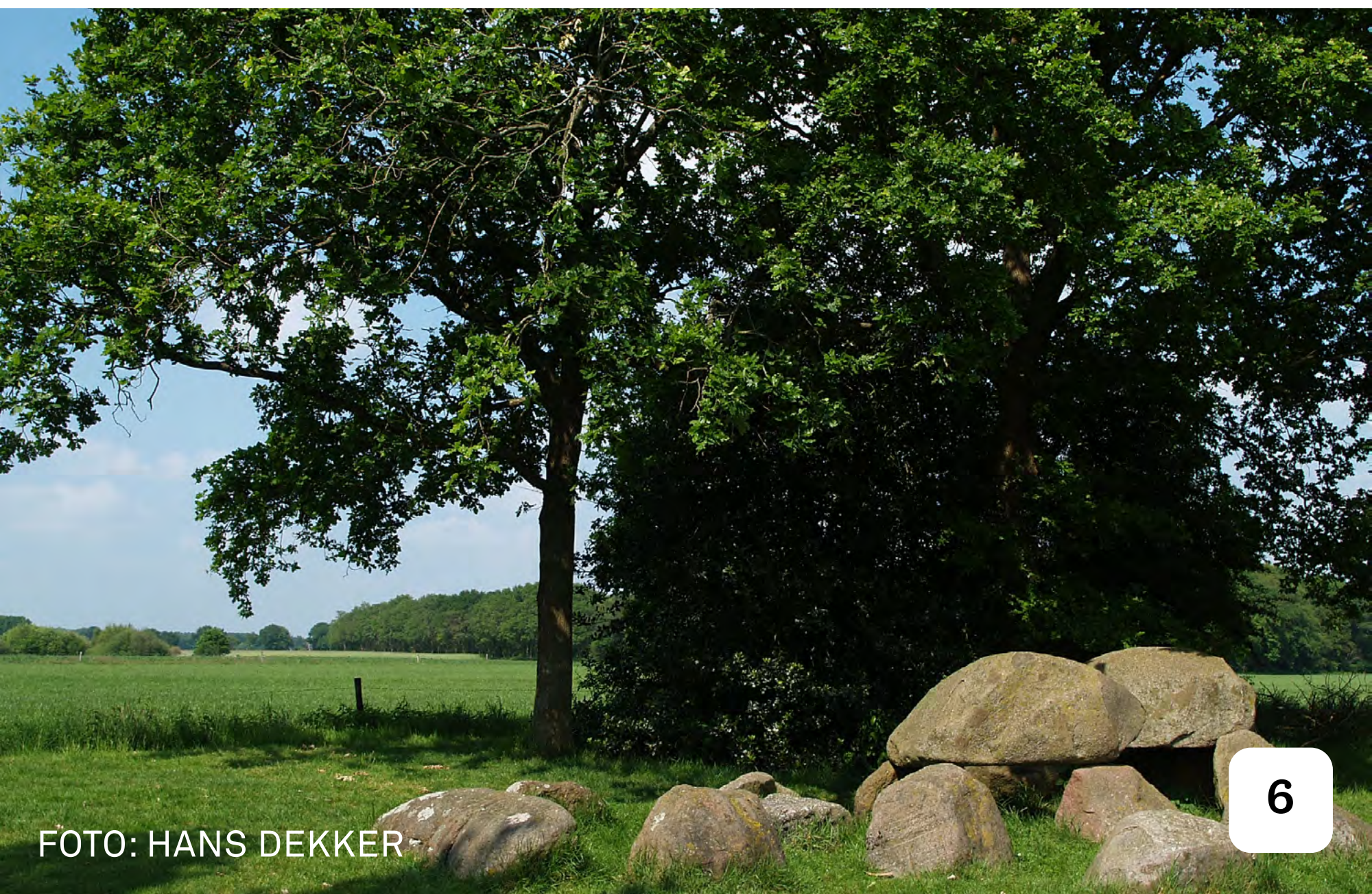

2 **Norgerholt**

kaart

- **Neem bij Norgerholt weg RA naar Westerveelde.**
- **Volg slingerende weg door het dorp.**

Het Norgerholt tussen Norg en Westerveelde wijkt in alles af van de andere bossen waar je onderweg door komt. Het moet een van de oudste bossen van Nederland zijn. Kenmerkend voor zo'n oud bos zijn naast de kolossale eiken de enorme hulstbomen die zich er in de loop van de tijd konden ontwikkelen. Eeuwenlang was het Norgerholt gemeenschappelijk bezit van de Norger boeren. Uit de beste eikenstammen werden de gebinten van de boerderijen gezaagd. Dat gebeurde ter plekke in het bos met zaagkuilen onder de boom. Vlak voor je Westerveelde binnenkomt, ligt rechts van de weg het kleine hunebed D2 dat beheerd wordt door Het Drentse Landschap.

3 Westervelde

kaart

- Einde dorp bij plaatsnaambord schelpenpaadje LA.
- Pad blijven volgen tot doorgaande weg Zuidvelde.

Het belangrijkste erf van Westervelde was vanaf de zeventiende eeuw in bezit van de invloedrijke Drentse familie Lunsingh. Hun eerste erf groeide uit tot het Huis te Westervelde. Het huidige huis werd rond 1700 gebouwd. Halverwege de achttiende eeuw was de familie Lunsingh eigenaar van maar liefst negen erven in Westervelde. Een daarvan was de grote witte boerderij naast het Huis te Westervelde waar nu Hotel-Restaurant De Jufferen Lunsingh gevestigd is.

BRON: DRENTS ARCHIEF

4 Zuidvelde

kaart

- In Zuidvelde fietspad RA. Einde Brink weggetje RA.
- Vóór laatste boerderij smal paadje RA. Neem bij zandweg schelpenpad LA.
- Pad blijven volgen tot klinkerweg.

5 Norgeweg

kaart

- Op klinkerweg LA. Deze weg blijven volgen. Weg krijgt fietspad.

6 Kolonievvaart

kaart

- Einde weg in Veenhuizen doorgaande weg oversteken en bruggetje over.
- Neem fietspad RD door Bankenbosch en over Fochteloërveen.

Tussen 1818 en 1824 kocht de Maatschappij van Weldadigheid meer dan 2500 hectare veen en heideveld bij het gehucht Veenhuizen in de toenmalige gemeente Norg. Het gebied

lag tussen het Fochteloërveen en het beekdal van De Slokkert. Daar werden in korte tijd drie gestichten gebouwd. De Kolonievvaart was van groot belang voor de aanvoer van bouw-materiaal. Het waren voor het Drenthe van die tijd ongekend grote gebouwen. Ze waren vierkant en hadden een gevellengte van zo'n 150 meter. Elk van de drie gestichten kon onderdak bieden aan 1200 personen.

De Maatschappij van Weldadigheid bracht mensen naar Veenhuizen die vanwege delicten als bedelarij en landloperij met justitie in aanraking waren gekomen. Met gezin en al kwamen ze deze kant op. Later kreeg de Maatschappij ook honderden weeskinderen te huisvesten. Van de drie oude gestichten is alleen het voormalige Tweede Gesticht overgebleven dat tegenwoordig in gebruik is als Gevangenis-museum. Je komt er na [9] langs.

7 Fochteloërveen

kaart

- **Einde fietspad RA langs infocentrum Natuurmonumenten.**
- **Einde natuurgebied RA. Weg krijgt fietspad. Einde LA en daarna fietspad RA. Volg fietspad tot Veenhuizen.**

Toen het Fochteloërveen begin twintigste eeuw aan snee kwam, was er met de turfwinning niet veel geld meer te verdienen. Nederland schakelde massaal over op de steenkool

FOTO: BERTUS BOIVIN

uit de Limburgse mijnen. De afnemende vraag naar turf betekende de redding voor het natuurgebied. Op dit moment is het totale natuurgebied Fochteloërveen meer dan 3400 hectare groot. Het is een van de laatste grote gebieden in Nederland waar het hoogveen verder groeit. De voormalige landbouwgronden rond deze kern richt Natuurmomenten in als een natuurlijke buffer.

8 Klein Soestdijk

kaart

- Overkant vaart fietspad RA.
- (U kunt bij bordje Maallust LA en naast droogschuur via smal paadje rechts aanhouden terug naar doorgaande weg.)
- Toegangsweg LA naar Verenigingsgebouw en RA langs Koepelkerk.
- Einde weggetje LA langs Rooms-katholieke kerk.

In 1859 nam de Staat der Nederlanden de bezittingen van de bijna failliete Maatschappij van Weldadigheid over en verbouwde de drie gestichten tot Rijkswerkinrichtingen en later tot 'gewone' gevangenissen.

Aan de Kolonievvaart werd een dienstwoning voor de nieuwe hoofddirecteur gebouwd. Het pand kreeg symmetrische oprijlanen om de dienstkoets tot voor de voordeur te kunnen laten rijden. In Veenhuizen kreeg de royale directeurswoning al snel de bijnaam Klein Soestdijk. Sinds 2008 is Stichting Het Drentse Landschap eigenaar van het pand. Het pand is verhuurd aan een zorginstelling.

9 Pastoor Smitslaan

kaart

- Bij gekleurde paal schelpenpad LA. Einde pad bij vaart RA.
- Bij ingang Gevangenis­museum RA.
- Volg gracht twee bochten.

10 Boerderij Essererf

kaart

- Achter museum weg RA, Hospitaallaan. Op kruising Eikenlaan LA.
- Weg volgen tot eind.

Boerderij Essererf op de hoek van de Hospitaallaan werd rond 1930 gebouwd en is een fraai voorbeeld van Interbellum-architectuur. Boerderij, schuur, varkenshok en stookhut staan op de monumentenlijst. Veenhuizen telt tegenwoordig maar liefst 125 rijksmonumenten! Sinds 2013 is Essererf eigendom van Stichting Het Drentse Landschap.

11 De Slokkert

kaart

- Einde weg RA, Ds. Germsweg.
- In haakse bocht van de weg bij KP 88 RD en meteen bij stuw RA naar fietspad. Einde fietspad LA.
- Na bruggetje begint fietspad.
- Op kruising fietspad RD vervolgen.

In Noord-Drenthe zoeken tal van beekjes hun weg naar het noorden. Samen vormen ze bij Lieveren het Peizerdiep dat vlakbij de grens met Groningen samenkomt met het Eelderdiep. Tijdens deze tocht kun je het Peizerdiep vanaf zijn bronnen volgen. Ergens in de natte wereld van het Fochteloërveen ontstaat het veenbeekje De Slokkert. Met enig

FOTO: HANS DEKKER

kunst- en vliegwerk wordt hij door het Bankenbosch gevoerd.

Je komt De Slokkert onderweg voor het eerst tegen als je op weg naar [12] twee bruggetjes passeert. Dit gebied is nog niet zo lang geleden ingericht als nieuw natuurgebied.

12 Eenerstraat

kaart

- Doorgaande weg oversteken en fietspad RA.
- **U kunt nu kiezen voor de noordlus (van 13 naar 26) of hier stoppen en terug naar 1.**

13 De duinen van Norg

kaart

- Einde fietspad LA, Molenveenweg.
- Neem waar verharde weg afbuigt, zandweg met schelpenpad RD.
- Op T-splitsing schelpenpad LA.
- Einde bos schelpenpad RA, bij asfaltweg LA.

FOTO: GEERT DE VRIES

Tussen de beekdalen van Groote Diep en Oostervoortsche Diep lagen vroeger uitgestrekte heidevelden. In de eerste helft van de twintigste eeuw zijn ze vrijwel allemaal ontgonnen tot landbouwgrond. De zandverstuivingen ten noordwesten (Langeloërduinen) en noordoosten (Oosterduinen) van Norg werden vastgelegd door ze in te planten met dennen. Het gebruik van het woord 'duinen' voor een zandverstuiving hoort typisch bij Noord-Drenthe. Elders in Drenthe noemt men ze 'zand', denk aan Drouwenerzand. In Noord-Drenthe zijn deze bossen op voormalige zandverstuivingen na de Eerste Wereldoorlog vaak in kaveltjes aan particulieren verkocht om er vakantiewoningen te bouwen. Voor Stad-Groningers was een huisje in de duinen bij Norg een veel gekoesterd ideaal.

14 Groote Diep

kaart

- Op kruising RD langs Gasopslag Langelo, volg bocht naar rechts.
- Eerste fietspad LA over Groote Diep.

Op weg van [15] kom je opnieuw over De Slokkert die hier inmiddels de weidse naam Groote Diep gekregen heeft. Op kaart van ruim een eeuw geleden bij [24] is fraai te zien hoe het Groote Diep zich met een brede strook groenland aan weerszijden door het Noord-Drentse landschap slingert.

15 Steenbergen

kaart

- Op klinkerweg RA door Steenbergen.
- In bocht bij café asfaltweg RA richting Lieveren.
- Bij paddenstoel schelpenpad LA richting Nieuw-Roden.

16 Noorderduinen

kaart

- Bij doorgaande weg schelpenpad RD vervolgen langs hunebed D1.
- Fietspad kruist zandweg.
- Op T-splitsing RA.

Ook in de Noorderduinen ten noorden van Steenbergen zijn na de Eerste Wereldoorlog kaveltjes aan particulieren verkocht om er vakantiewoningen te bouwen. Het Drentse Landschap heeft hier sinds kort een

authentieke recreatiewoning in haar bezit, die in 1924 werd gebouwd door de familie Landweer. Na restauratie zal deze weer als vakantiewoning worden verhuurd.

Even verderop vind je langs het pad een hunebed aan de bosrand. Het is nummer 1 in de officiële nummering van de hunebedden. Hunebed D1 wordt beheerd door Het Drentse Landschap.

17 Kaatsweg

kaart

- Einde weggetje asfaltweg schuin RD oversteken, Kaatsweg.
- Einde halfverharde weg RA.
- Op driesprong LA. Bij KP 74 fietspad RA. Fietspad RD vervolgen tot eind.

18 Roderesch

kaart

- Steek doorgaande weg over naar fietspaadje.
- Einde fietspad RD Stuwweg.
- Ga bij bordje 'Stuwweg 2-10' LA.
- Waar dubbel spoor naar rechts buigt, smal paadje RD nemen.

19 Landgoed Mensinge

kaart

- Einde pad LA en meteen schelpenpad RA over landgoed Mensinge.
- Pad kronkelt door het bos en over heideveldje.

Je fietst over het landgoed Mensinge dat de eerste paar kilometer een zeer natuurlijk uiterlijk heeft. Een deel hier is nog steeds heideveld, een ander ervan is dankzij spontane opslag in de loop van de tijd dichtgegroeid.

De rest is in het begin van de twintigste eeuw door de familie Kymmell bebost met naaldhout. De familie woonde op de havezate Mensinge aan de noordwestkant van het landgoed, tegen het dorp Roden aan.

De heide dat van west naar oost dwars over het landgoed loopt, heet het Moltmakersstuk. Hier lag een natuurlijke laagte die richting Lieversche Diep afwaterde.

20 Lieversche Diep

kaart

- Bij paddenstoel RA richting Lieveren.
- Einde schelpenpad betonnen fietspad RA over Lieversche Diep richting Lieveren.

Op weg naar [21] kom je voor de derde keer over de beek. Deze heeft inmiddels voor de derde keer een nieuwe naam gekregen.

Nu heet hij het Lieversche Diep. Klim even op de uitkijktoren en geniet van deze unieke plek. Hier is de beek nooit rechtgetrokken en verbreed. Een paar honderd meter verderop gaat het Lieversche Diep het Peizerdiep heten.

21 Lieveren

kaart

- In Lieveren einde weg bij café klinkerweg RA, Zuidesch.

22 Oostervoortsche Diep

kaart

- Neem op klinkerweg bij KP 72 fietspad RA over Lieversche Diep.
- Bij eerste huis halfverharde weg LA, Markeweg.

Voorbij Lieveren op het fietspad naar [23] kom je langs de plek waar het Oostervoortsche Diep - op oude kaarten vermeld als Kleine Diepje - in het Groote Diep uitkomt om als Lieversche Diep verder te gaan.

23 Markeweg

kaart

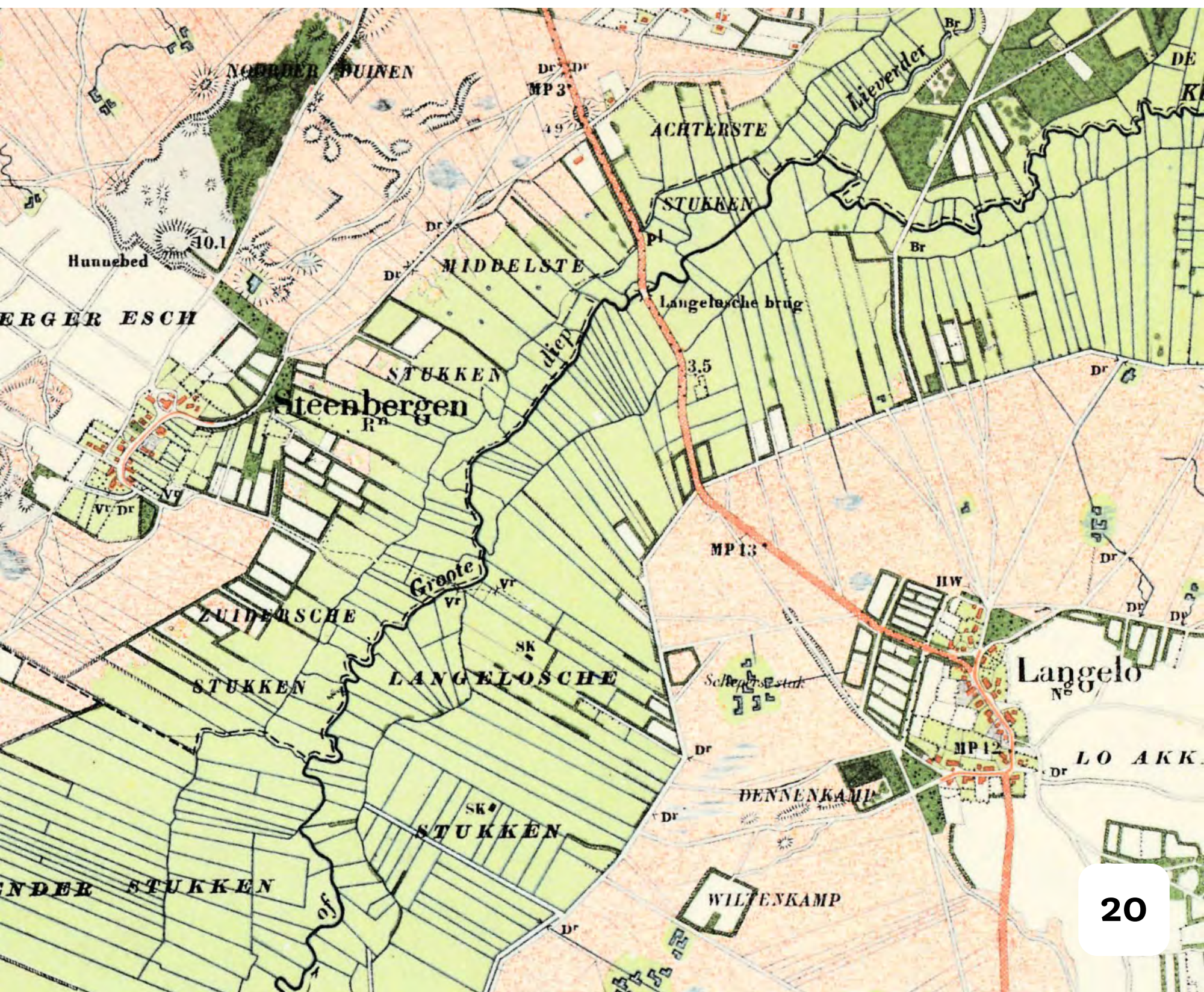
- Doorgaande weg oversteken en op fietspad LA richting Langelo.
- Fietspad volgen tot begin dorp.

24 Langeloo

kaart

- In Langeloo eerste weg RA, Schepersstuk.
- Weg RD vervolgen, Westerbrink.
- Weg RD vervolgen, Westerstraat.
- Hoofdweg oversteken naar Middenweg.

Deze topografische kaart geeft de situatie rond 1900 weer. Het eeuwenoude esdorpen-landschap is hier nog ongeschonden aanwezig. De dorpen Langeloo en Steenberggen hebben weilanden en hooilandjes ('stukken') aan ieders kant van het Grootte Diep. Aan de hogere kant hadden beide dorpen hun akkers op de es. Hier en daar zie je jongere ontginningen op het veld, zoals de Wiltenkamp van Langeloo midden onder op de kaart. Van noord naar zuid loopt de enige straatweg in het

gebied van Roden naar Norg en deze passeert het Grootte Diep met de Langelosche brug. Ten oosten ervan voorbij de Achterste Stukken komt het Kleine Diepje uit op het Grootte Diep.

25 Vogelpoelenweg

kaart

- Op Middenweg eerste weg RA, Vogelpoelenweg.
- Neem na bocht naar links fietspad RA.
- Bij paddenstoel fietspad RD richting Peest.

26 Roeghoornweg

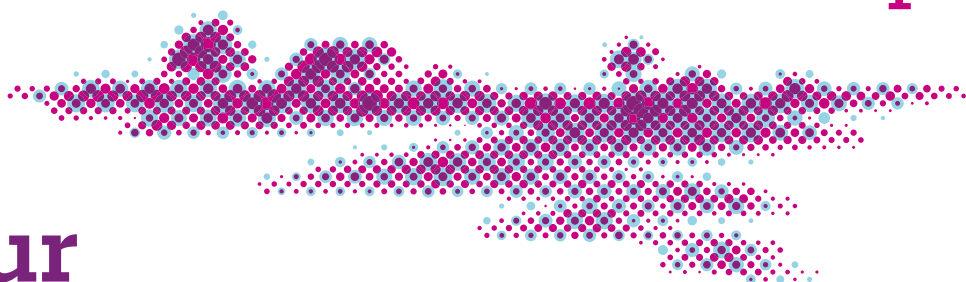
kaart

- Bij KP48 fietspad RA langs Roeghoornweg.
- Fietspad volgen tot in Norg.
- Op doorgaande weg RA terug naar startpunt.

Het Drentse Landschap

Logeren in de natuur

Het Drentse Landschap heeft prachtige vakantieaccommodaties beschikbaar voor liefhebbers van rust en ruimte. Een paar dagen er even helemaal tussenuit! Je verblijft midden in de natuur in een huis dat van alle gemakken voorzien is...

Je kunt de accommodaties van Het Drentse Landschap rechtstreeks boeken via www.buitenlevenvakanties.nl

Stichting Het Drentse Landschap
Bel tijdens kantooruren (0592) 313 552
www.drentslandschap.nl

Volg ons op:

Teksten: Bertus Boivin, Melle Buruma

Coördinatie: Hanna Schipper

Topografie: BRT Achtergrondkaart © Kadaster/
OpenStreetMap (CC BY 4.0).

Vormgeving: Smartmobiletour.nl